

Parkinson en Dementie

Alzheimer Café 4 februari 2019

dr. Arthur G.G.C. Korten

neuroloog

geheugenpolikliniek Laurentius Ziekenhuis Roermond

Inhoud

- De ziekte van Parkinson
- Dementie
- Lewy Body Ziekte en Parkinsondementie
- Behandeling
- Nieuwe ontwikkelingen

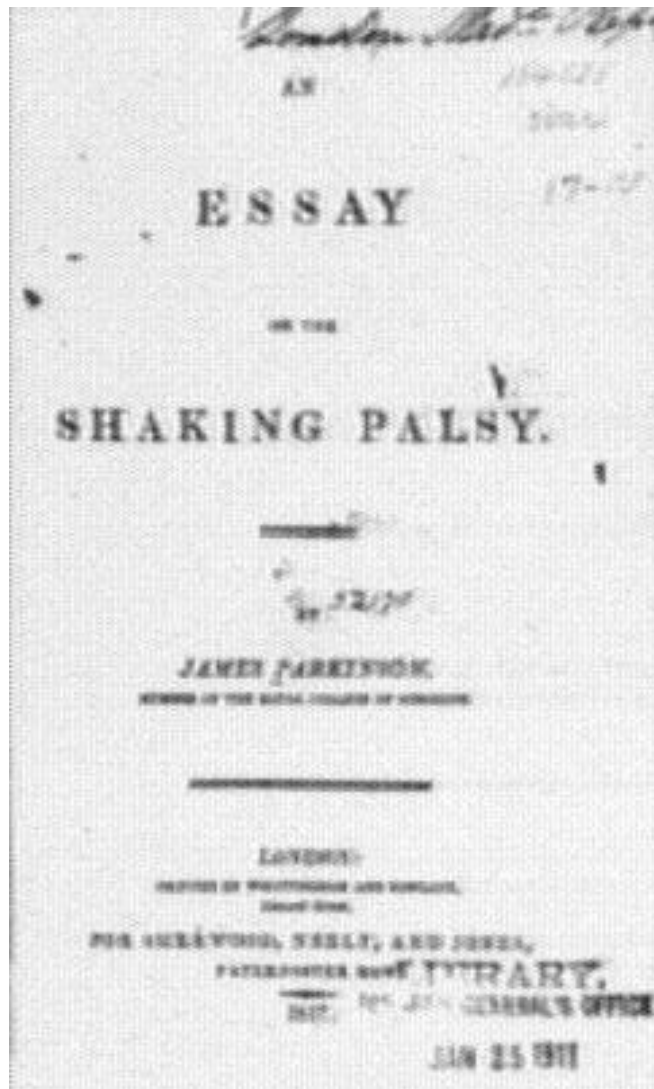
laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Ziekte van Parkinson (1)

- Criteria parkinsonisme:
  - Traagheid van bewegen
  - Trillen
  - Spierstijfheid
  - Gestoord houdingsevenwicht

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Ziekte van Parkinson (2)

- Oorzaken parkinsonisme:
  - Ziekte van Parkinson
  - Andere neurodegeneratieve aandoeningen (MSA, PSP, CBD, ziekte van Alzheimer)
  - Infectie
  - Vergiftiging
  - Medicijnen
  - Letsel
  - Bloedvatafwijkingen in de hersenen

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Ziekte van Parkinson (3)

- Parkinsonisme door verlies van cellen in zwarte kern
  - Eenzijdig begin, ook later asymmetrisch
  - Goede reactie op medicijnen
  - Rusttremor
  - Geen aanwijzingen andere oorzaak

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Ziekte van Parkinson (4)

- Mate van voorkomen:
  - 0,15 % nieuwe patiënten per jaar in algemene bevolking
  - 0,5 % nieuwe patiënten per jaar bij mensen ouder dan 60
  - In Europa hebben tussen de 10 en 400 mensen per 100.000 de ziekte
  - Naar verwachting in 2040 verdubbeling

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Ziekte van Parkinson (5)

- Bevindingen bij aanvullend onderzoek
  - MRI hersenen
  - Onderzoek met radioactief contrast (SPECT / PET)

laurentius

Neurologie

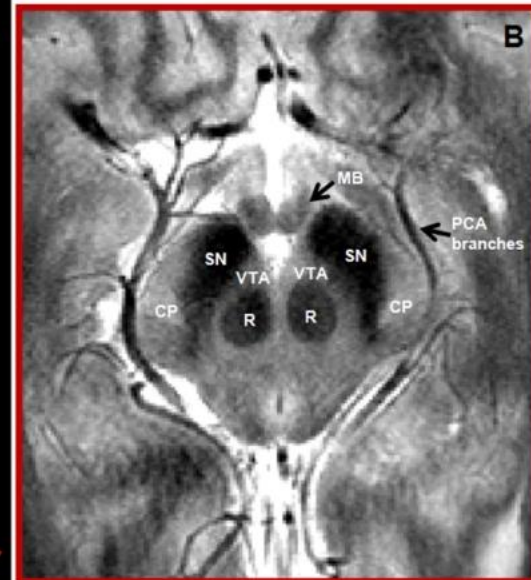
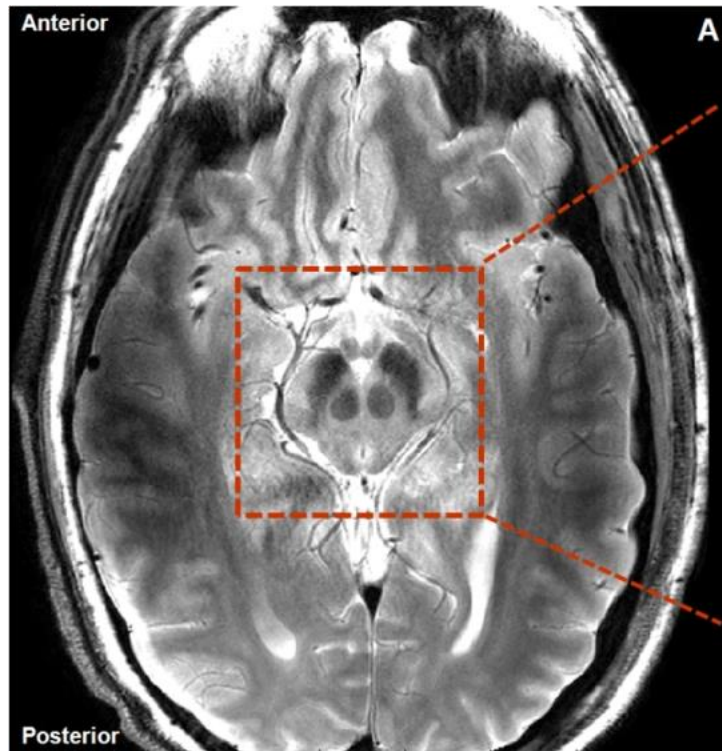

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

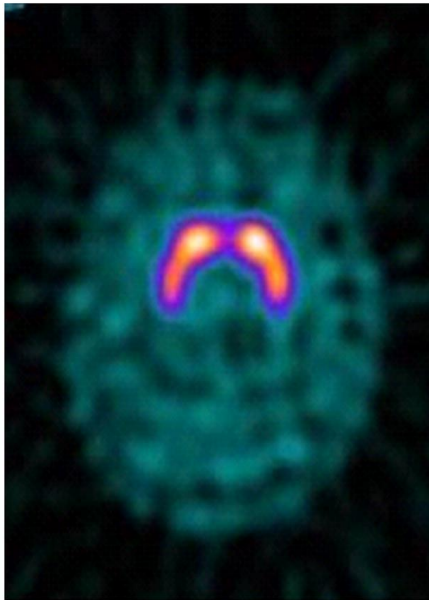

MRI

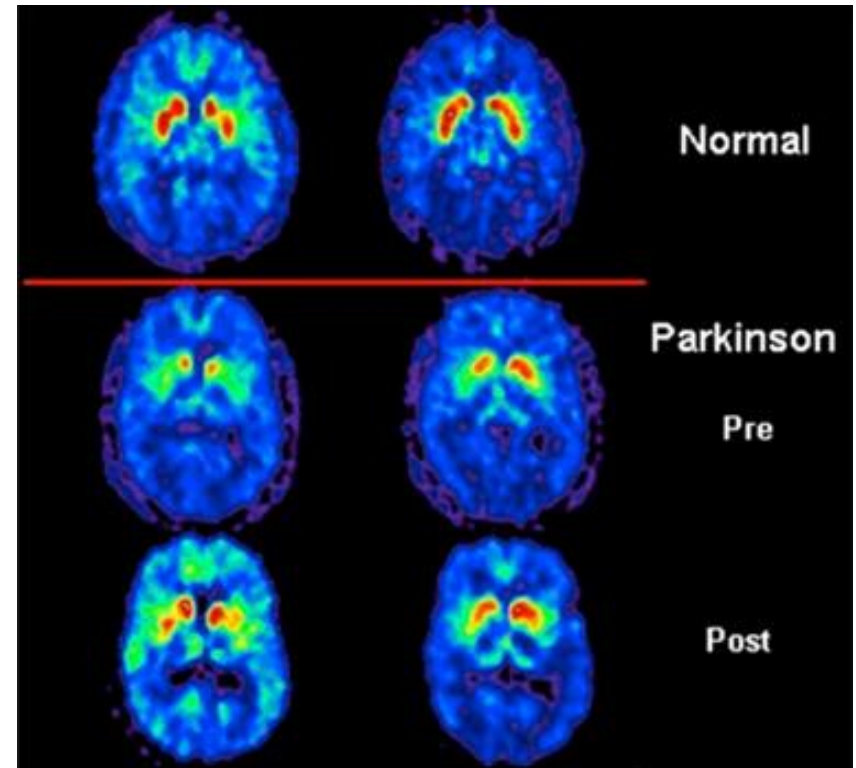
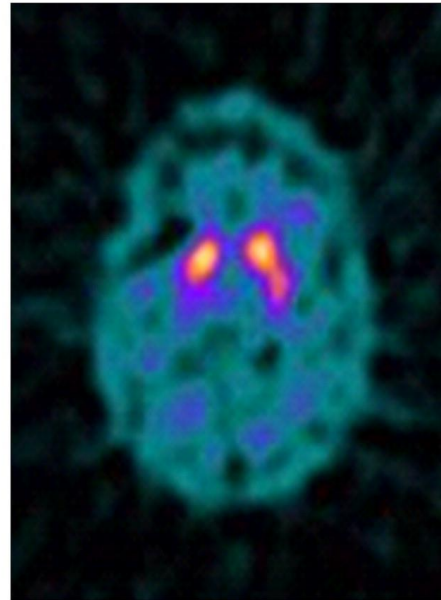

SPECT en PET

Normal

Hemi-PD

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Ziekte van Parkinson (6)

- Bekend ten aanzien van oorzaak:
  - Te gronde gaan van dopamine producerende cellen in zwarte kern (substantia nigra) middenhersenen

laurentius

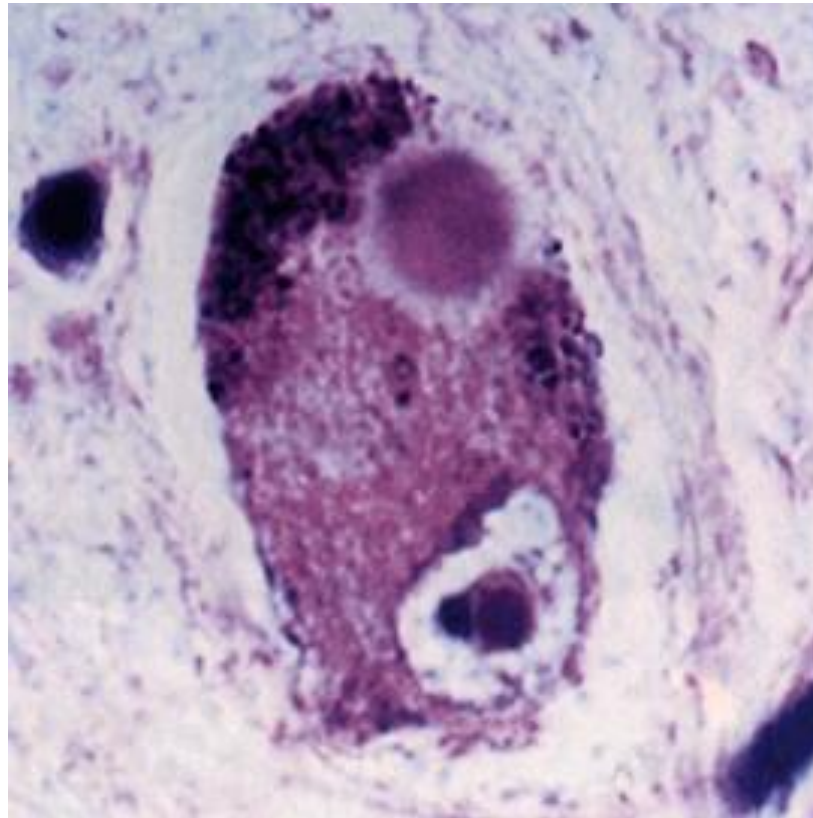
Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Lewy lichaampjes

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Lewy lichaampjes

- Ophopingen van eiwit alfa synucleïne
- Onduidelijk:
  - Cellen overlijden door aanwezigheid Lewy lichaampjes ?
  - Lewy lichaampjes beschermend mechanisme bij opruimen schadelijke invloeden ?

laurentius

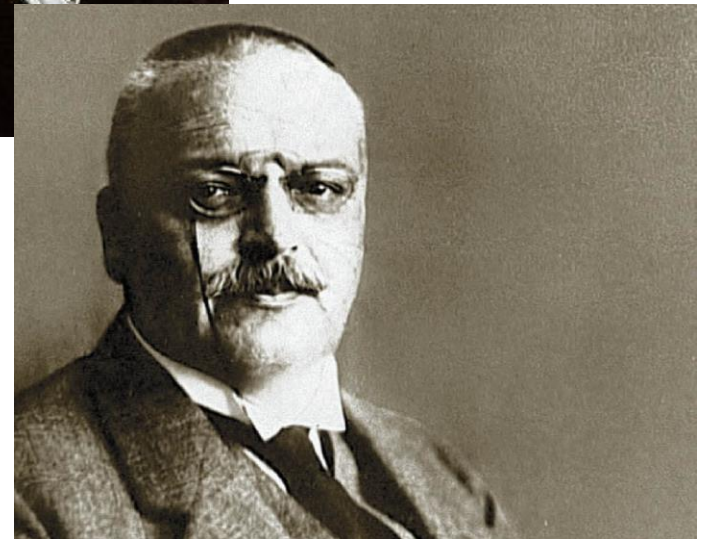
Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

laurentius
Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Dementie (1)

- Criteria diagnose:
  - Stoornissen van hogere hersenfuncties en gedrag die:
    - Interfereren met dagelijks leven
    - Afnemen zijn t.o.v. eerder niveau
    - Niet het gevolg zijn van delier of depressie
    - Gediagnosticeerd zijn op basis van anamnese, heteroanamnese en objectieve cognitieve beoordeling
    - Beperkingen op tenminste 2 vlakken

McKahn 2011; Richtlijn dementie 2014

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

- Hogere hersenfuncties
  - Geheugen
  - Redeneren en complexe taken
  - Zien en verwerken ruimtelijke waarneming
  - Taal
  - Praktische vaardigheden
- Gedrag
  - angst, somberheid, agitatie, agressie, apathie, ontremming

Dementie (2)

- Mate van voorkomen
  - Prevalentie 245.000 mensen (EU 10 miljoen)
  - 2040 gegroeid tot 500.000 mensen
  - Incidentie 10.000-20.000 per jaar
  - 5% totale kosten gezondheidszorg
  - een van de 3 meest kostende aandoeningen

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Dementie (3)

- Ziektebeelden

- Alzheimer-dementie 40-60%
- Lewy-body-dementie 10-20%
- Vasculaire dementie 10-15%
- Mengvorm Alzheimer en vasculair 15-20%
- Frontotemporale dementie <5%

laurentius

Neurologie

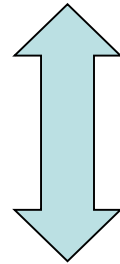

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Spectrum Lewy Body Ziekte

***Ziekte van Parkinson
met dementie***

Lewy body dementie

laurentius

Neurologie

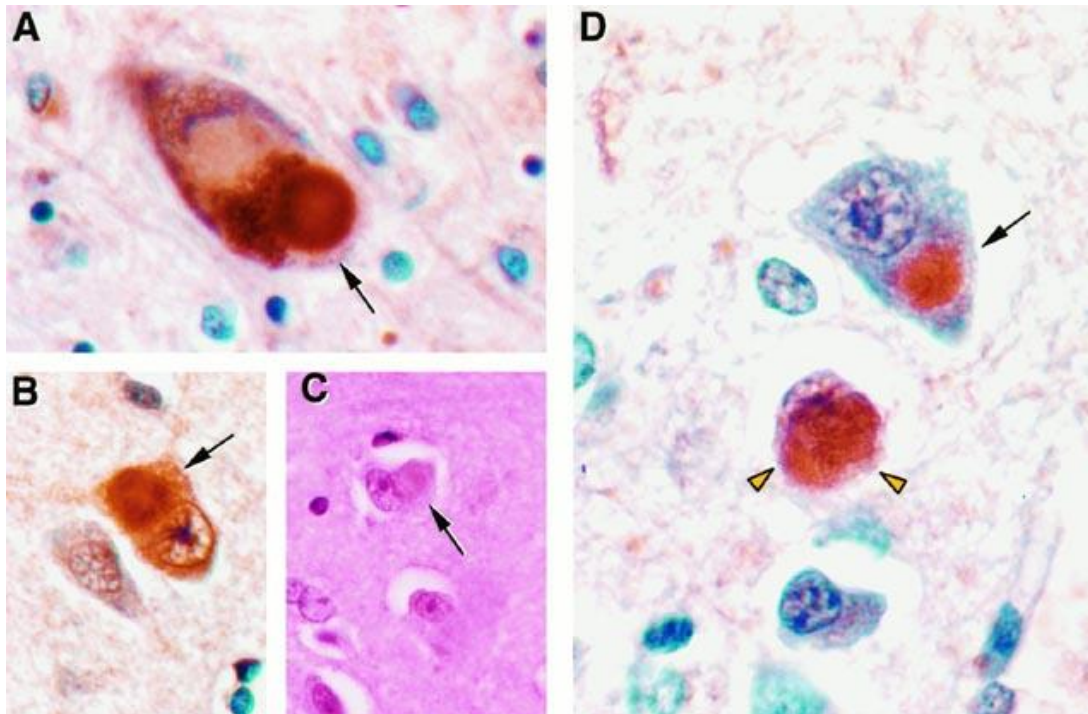

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Lewy F.H., *Paralysis agitans: pathologische Anatomie*. Handbuch der Neurologie

(Springer:Berlin, 1912) 3, 920-33

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Dementie met Lewy Bodies

- Diagnostische criteria volgens McKeith
  - Dementie
(aandacht / frontale functies / visuospatieel)
  - Of tenminste 2 van de kernsymtomen:
    - Fluctuaties in aandacht en concentratie
    - Visuele hallucinaties
    - Parkinsonisme (niet langer dan 1 jaar voorafgaand aan dementie)

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

- Of 1 kernsymptoom en een van
  - REM slaap stoornis
  - Overgevoeligheid voor antipsychotische medicatie
  - Afwijkingen dopamine bij SPECT of PET scan

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Dementie met Lewy Bodies

- Ondersteunende symptomen
  - Frequent vallen
  - Syncope
  - Voorbijgaand bewustzijnsverlies
  - Wanen
  - Stoornissen van het autonome zenuwstelsel
  - Depressie
  - Niet visuele hallucinaties

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Ziekte van Parkinson met dementie

- Criteria volgens Movement Disorders Society
  - Ziekte van Parkinson (langer dan 1 jaar) en dementie
  - (tenminste 2) stoornissen in
    - Aandacht
    - Planning, organisatie en initiatief
    - Zien en verwerken ruimtelijke waarneming
    - Geheugen
    - Taal

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Behandeling Lewy Body Ziekte

- Behandeling symptomen dementie met Lewy Bodies / Parkinson dementie
  - Compenseren gebrek aan acetylcholine
    - Rivastigmine (Exelon®)
    - Galantamine (Reminyl®)

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Behandeling Lewy Body Ziekte

- Neuropsychiatrische symptomen
  - Behandelen onderliggende oorzaak
    - Aanpassen medicatie
    - Infectie
    - Omgevingsinterventie
  - Rivastigmine
  - Clozapine (Leponex®)

Geen Haldol / Risperdal !

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Behandeling Lewy Body Ziekte

- Depressie
  - Serotonineverhoger (Citalopram)
- Agitatie
  - Sertraline
- Overige behandeling
  - Cognitieve stimulatie
  - Lichaamsbeweging
  - Gespreksgroepen voor mantelzorgers
  - Case management

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café

Nieuwe inzichten

- Combinatie Lewy Bodies en Alzheimer amyloïd en Tau
- Zijn Lewy Bodies wel zo gevaarlijk ?
- Veranderende inzichten in de verspreiding van afwijkend eiwit
- Kwetsbaarheid van dopaminecellen
- Erfelijke factoren

laurentius

Neurologie

Geheugenpolikliniek

4 februari 2019 Alzheimer café